

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“ไทยแลนด์ 4.0” เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย หรือ โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่เข้ามาบริหารประเทศบนวิสัยทัศน์ที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ที่มีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อปรับแก้ จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทางพัฒนาประเทศให้เจริญ สามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรงในศตวรรษที่ 21 ได้ (กรมสรรพสามิต, 2561) ซึ่งนอกจากในด้านเศรษฐกิจแล้วสิ่งสำคัญที่รัฐบาลให้ความสำคัญในยุคไทยแลนด์ 4.0 ก็คือการศึกษา เนื่องจากการศึกษาเป็นเสมือนเครื่องมือในการพัฒนามนุษย์ โดยเฉพาะเยาวชนของประเทศชาติให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามความมุ่งหมายและหลักการของการศึกษาที่ได้กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ที่ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2545: หน้า 5)

สำหรับในยุคไทยแลนด์ 4.0 เกี่ยวกับเรื่องของการศึกษา พบว่า การศึกษา 4.0 คือ การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนไปการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นเครื่องกระตุ้นการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์นวัตกรรมและการวิจัยด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มขีดความสามารถแข่งขันของประเทศ (กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา, 2560: หน้า 20) และเมื่อการจัดการศึกษาปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนไปให้เหมาะสมกับยุคสมัย สถาบันการผลิตครูจึงควรมีการพัฒนา นักศึกษาครู ให้เหมาะสมกับในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยเช่นกัน เนื่องจากในปัจจุบันนี้ครูยังมีความไม่พร้อมต่อการปรับเปลี่ยนไปให้เหมาะสมกับยุคไทยแลนด์ 4.0 มากนัก ซึ่งในยุคไทยแลนด์ 4.0 ครูควรมีการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้วิธีสอนหลากหลายและเน้นทักษะการคิด และทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ทักษะความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ ทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ ทักษะการสื่อสารข้อมูลสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ ทักษะการเปลี่ยนแปลง ฯลฯ (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2560: หน้า 23) เมื่อครูผู้สอนสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะดังกล่าวได้จะทำให้ได้ผู้เรียนที่มีคุณภาพที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมโลกยุคปัจจุบันและเป็นส่วนหนึ่งในการเข้าสู่ตลาดแรงงานและสถานประกอบการ นำไปสู่เป้าหมาย คือ การขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0 ทั้งนี้การนำไปสู่เป้าหมายนี้ได้ครูต้องมีทักษะเพื่อจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมในยุคไทยแลนด์ 4.0 ดังนั้นการพัฒนา

นักศึกษาครูจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี เพราะนักศึกษาครูที่ดีในวันนี้ก็คือครูที่ดีในอนาคต ซึ่งครูจะเป็นปัจจัย สำเร็จในการพัฒนาการศึกษาและมนุษย์ในสังคมต่อไป

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในฐานะสถาบันการผลิตครู ซึ่งมีพันธกิจ ในการผลิตบัณฑิตครูตามมาตรฐานวิชาชีพ เปิดสอนในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตหลากหลาย สาขาวิชา เพื่อผลิตครูไปปรับใช้สังคม ประเทศชาติ และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ จึงมี ความจำเป็นต้องสร้างนักศึกษาให้มีความรู้ความสามารถอย่างเหมาะสมในยุคไทยแลนด์ 4.0 จาก ความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนของ นักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในยุคไทยแลนด์ 4.0 และหาแนวทางการพัฒนา นักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีในยุคไทยแลนด์ 4.0 เพื่อเสนอแนวทางต่อสถาบันการ ผลิตครูได้นำไปพัฒนานักศึกษาครูให้มีประสิทธิภาพ ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ รำไพพรรณี ในยุคไทยแลนด์ 4.0
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนานักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในยุคไทยแลนด์ 4.0

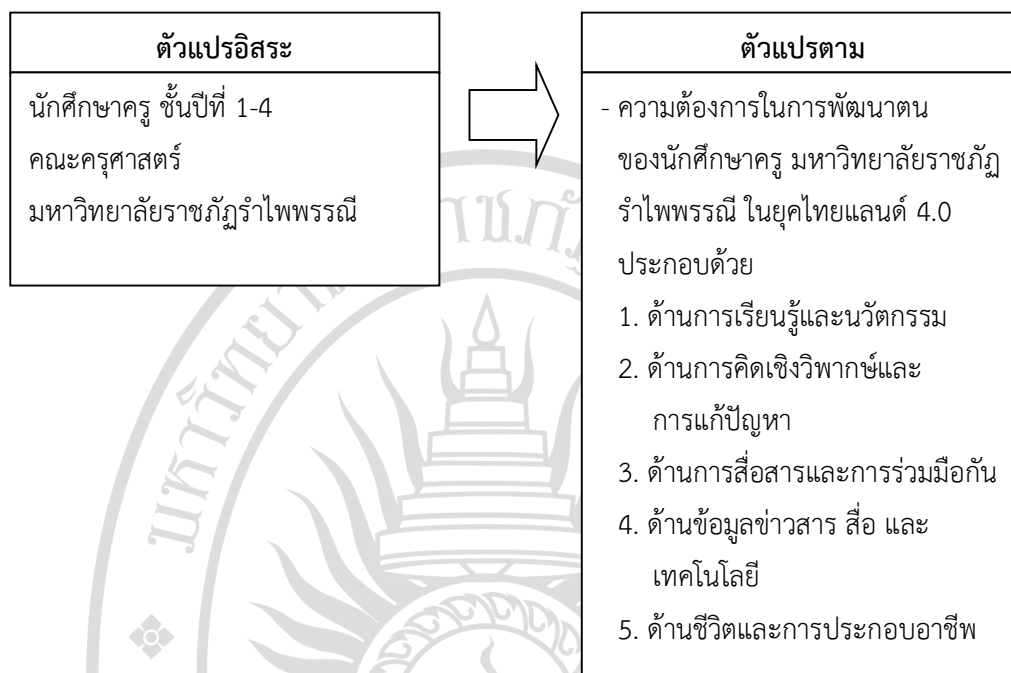
คำถามของการวิจัย

1. ความต้องการในการพัฒนาตนของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในยุคไทยแลนด์ 4.0 เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนานักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ควรเป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัยตามแนวคิดด้านการพัฒนา ตนเองในยุคไทยแลนด์ 4.0 ดังนี้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ได้รับข้อมูลความต้องการในการพัฒนาดนของนักศึกษาคู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในยุคไทยแลนด์ 4.0 เพื่อเป็นข้อมูลชั้นพื้นฐานสำหรับการพัฒนานักศึกษาคู ของคณะครุศาสตร์ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนานักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีต่อไป
2. ได้แนวทางการพัฒนานักศึกษาคู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีในยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่ตอบสนองความต้องการของนักศึกษาคู และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนานักศึกษาคูได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในยุคไทยแลนด์ 4.0

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ขอบเขตของการวิจัย

ตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ด้านการคิดเชิงวิพากษ์ และการแก้ปัญหา ด้านการสื่อสารและการร่วมมือกัน ด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อ และเทคโนโลยี ด้านชีวิต และการประกอบอาชีพ และหาแนวทางการพัฒนานักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในยุคไทยแลนด์ 4.0

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาครู ชั้นปีที่ 1-4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ประจำปีการศึกษา 2561 จำนวน 1,688 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 7 สิงหาคม 2561 งานทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี)

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาครู ชั้นปีที่ 1-4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ประจำปีการศึกษา 2561 ได้มาจากรีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยความคลาดเคลื่อน .05 ของยามานะ (Yamane, 1970: pp.580 - 581) จำนวน 323 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ นักศึกษาครู ชั้นปีที่ 1-4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตัวแปรตาม คือ ความต้องการในการพัฒนาตนของนักศึกษาครู ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ด้านการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา ด้านการสื่อสารและการร่วมมือกัน ด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อ และเทคโนโลยี ด้านชีวิตและการประกอบอาชีพ และแนวทางการพัฒนานักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในยุคไทยแลนด์ 4.0

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย คือ ปีการศึกษา 2561

ตอนที่ 2 เสนอแนวทางการพัฒนานักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาแนวทางการพัฒนานักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ด้านการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา ด้านการสื่อสารและการร่วมมือกัน ด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อ และเทคโนโลยี ด้านชีวิตและการประกอบอาชีพ

2. ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กำหนดผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คน ประกอบด้วย ตัวแทนผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิทางการพัฒนานักศึกษาครู จำนวน 2 คน ตัวแทนครูพี่เลี้ยงนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 2 คน ตัวแทนผู้บริหารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 2 คน และตัวแทนคณาจารย์ผู้สอนคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 2 คน โดยมีการกำหนดเกณฑ์คุณลักษณะในการคัดเลือกผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มไว้ดังนี้

2.1 ตัวแทนผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการพัฒนานักศึกษาครู จำนวน 2 คน

2.1.1 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานด้านการพัฒนานักศึกษาครู

ไม่น้อยกว่า 3 ปี

นักศึกษาครู

2.1.2 เป็นผู้ที่มีดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งเกี่ยวกับการพัฒนา

2.2 ครูพี่เลี้ยงนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 2 คน

2.2.1 เป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพี่เลี้ยงนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

รำไพพรรณี

2.2.2 เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ครูพี่เลี้ยงนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ไม่น้อยกว่า 3 ปี

2.3 ตัวแทนผู้บริหารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 2 คน

2.3.1 เป็นผู้บริหารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ทั้งในระดับคณะหรือภาควิชาหรือหลักสูตร

2.3.2 เป็นผู้ทำงานเกี่ยวข้อง หรือมีความสนใจในด้านการพัฒนานักศึกษาครู

2.4 ตัวแทนคณาจารย์ผู้สอนคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

จำนวน 2 คน

2.4.1 เป็นคณาจารย์ผู้สอนคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ไม่น้อยกว่า 3 ปี

นักศึกษาครู

2.4.2 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ หรือความสนใจเกี่ยวกับงานด้านการพัฒนา

กำหนดประเด็นการสนทนากลุ่ม คือ แนวทางการพัฒนานักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ตามแนวทางของการพัฒนาตน ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ด้านการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา ด้านการสื่อสาร และการร่วมมือกัน ด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อ และเทคโนโลยี ด้านชีวิตและการประกอบอาชีพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความต้องการในการพัฒนาตน หมายถึง ความปรารถนาในการพัฒนาศักยภาพของตนเองของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในยุคไทยแลนด์ 4.0

แนวทางการพัฒนานักศึกษาครู หมายถึง วิธีการที่จะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของตนเองของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ด้านการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา ด้านการสื่อสารและการร่วมมือกัน ด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อ และเทคโนโลยี ด้านชีวิตและการประกอบอาชีพ

นักศึกษาครู หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ปีการศึกษา 2561

ยุคไทยแลนด์ 4.0 หมายถึง ยุคสมัยที่คนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพดีและได้รับสวัสดิการทางสังคมที่เหมาะสมตลอดทุกช่วงชีวิต เน้นความเป็นคนทันโลก ทันเทคโนโลยี สามารถอยู่บนเวทีโลกได้อย่างภาคภูมิใจ และสามารถมีส่วนร่วมกับนานาชาติเพื่อทำให้โลกดีขึ้น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี